

УДК 305(477)

Олеся Олексіївна МАЛОГОЛОВА,

*науковий співробітник наукової лабораторії з проблем
психологічного забезпечення та психофізіологічних досліджень
навчально-наукового інституту заочного та дистанційного навчання
Національної академії внутрішніх справ (м. Київ),
кандидат юридичних наук*

НАПРЯМИ ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Розглянуто питання інтеграції гендерної політики в Україні. Розкрито зміст гендерного компоненту, мету встановлення гендерної рівності. Окреслено основні напрями гендерно-неупередженої політики у системі правоохоронних органів України.

Сьогодні реалізація міжнародної гендерної політики спрямована на утвердження принципу рівних прав та можливостей як жінок, так і чоловіків. Це є одним із важливих завдань у діяльності Організації Об'єднаних Націй та низки інших міжнародних інституцій.

Статут Організації Об'єднаних Націй став першим міжнародним актом, який чітко й однозначно закріпив принцип рівноправності чоловіків і жінок як необхідну умову соціального прогресу та покращання умов життя людства, проголосив утвердження віри «в основні права людини, в гідність та цінність людської особистості, в рівноправність чоловіків і жінок і в рівність прав великих і малих націй» [1, 2]. Відповідно до свого статуту Організація Об'єднаних Націй «може приймати рішення з питань, які стоять перед людством в ХХІ ст., такими як мир і безпека, зміна клімату, стійкий розвиток, права людини, роззброєння, тероризм і надзвичайні ситуації, гендерна рівність, управління, виробництво продуктів і багато іншого» [1].

Україна не є виключенням і як ряд інших країн підтримує позицію щодо встановлення гендерної рівності, як необхідної умови забезпечення розвитку цивілізованої держави.

Сучасні наукові розробки з гендерної проблематики в Україні спрямовані на покращання умов для всебічного розвитку людського потенціалу незалежно від статі та соціальних ролей, які виконуються.

Загалом гендерна рівність – правовий принцип, який включає в себе як законодавче закріплення рівних прав суб'єктів незалежно від статі, так і систему юридично закріплених гарантій щодо реалізації цієї рівноправності.

Мета встановлення гендерної рівності полягає у наділенні осіб чоловічої та жіночої статі рівними правами та обов'язками у всіх сферах суспільного життя та забезпечення однаковими умовами для їх реалізації.

Зокрема, рівність прав жінки і чоловіка забезпечується шляхом надання жінкам рівних з чоловіками можливостей у громадсько-політичній і культурній діяльності, здобутті освіти і професійній підготовці, праці та винагороді за неї; кар'єрному зростанні, особистісному розвитку, практичній реалізації професійного потенціалу; спеціальними заходами щодо охорони праці і здоров'я, установленням пенсійних пільг тощо.

Поряд з цим нині особлива увага приділяється попередженню будь-яких форм дискримінації жінок, недопущенню проявів упередженого до них ставлення. Адже існує чимало стереотипів щодо завдань і ролей, які повинні виконувати саме жінки або, наприклад, заборони оволодіння професіями, які традиційно притаманні лише чоловікам.

Так, у липні 2010 року Генеральна асамблея ООН створила спеціальну структуру з питань гендерної рівності та розширення прав і можливостей жінок, яка видає щорічний звіт про діяльність зі сприяння розширенню можливостей жінок і гендерної рівності в усьому світі. Її назва – ООН-Жінки. Пріоритетними напрямками діяльності даної організації визначено: збільшення кількості жінок на керівних/лідерських позиціях і участь жінок у прийнятті рішень; ліквідація насильства стосовно жінок; залучення жінок до участі в забезпеченні миру та безпеки; розширення економічних прав і можливостей жінок; відведення центрального місця гендерній рівності у процесі планування національного розвитку та формування бюджету [2].

Зосереджуючи увагу на секторі безпеки України зазначимо, що МВС України активно веде роботу щодо імплементації соціально важливих засад гендерно-неупередженої політики до системи правоохоронних органів, вдосконаленню законодавства стосовно регулювання гендерних питань як необхідної складової механізму встановлення рівних можливостей чоловіків і жінок; проводить розробку термінології для законодавчих актів у сфері протидії гендерно-обумовленому насильству задля функціонування ефективних правових механізмів у роботі правоохоронних органів у даному напрямку; запроваджує мережу контактних осіб, які працюють у кожному структурному підрозділі, з метою моніторингу дотримання недискримінаційного робочого клімату; проводить наукові дослідження питань ставлення до маскулінності та гендерної рівності тощо.

Таким чином, інтеграція гендерного підходу в Україні триває, завдяки чому відбувається усунення дисбалансу між реалізацією можливостей жінок і чоловіків, вдосконалення механізму правового регулювання гендерних питань, руйнування гендерних стереотипів та упереджень.

Список бібліографічних посилань

1. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду : від 26.06.1945 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_010 (дата звернення: 12.02.2020).

2. Реалізація гендерної політики на сучасному етапі розвитку суспільства: стан, проблеми, перспективи : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 25 квіт. 2018 р.) / Держ. прикордонна служба України, Нац. акад. Держ. прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького. Хмельницький, 2018. 336 с.

Отримано 18.02.2020

УДК 159.9:343.843.848-055.2

Оксана Миколаївна МІРОШНИЧЕНКО,

начальник кафедри психології

Академії Державної пенітенціарної служби (м. Чернігів),

кандидат психологічних наук, доцент

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПРОЦЕСУ ВИПРАВЛЕННЯ ТА РЕСОЦІАЛІЗАЦІЇ ЖІНОК, ЗАСУДЖЕНИХ ДО ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Розглянуті психологічні особливості відбування кримінального покарання жінками, які засуджені до позбавлення волі. Особливості роботи з даною категорією засуджених в установах виконання покарань.

Реформування кримінально – виконавчого законодавства, що здійснюється сьогодні в Україні, спрямоване на переорієнтацію виконання кримінальних покарань з урахуванням міжнародного досвіду, дотримання прав людини, принципів гуманізму, справедливості, забезпечення гендерного підходу, диференційованого та індивідуального впливу на засуджених осіб та їх соціальне збереження. Сьогодні диктує нові підходи до визначення мети покарання, особливо стосовно виправлення засуджених жінок. Особливий статус жінки в суспільстві, як матері, виховательки підростаючого покоління висуває підвищені вимоги до її моральності, поведінки та соціальної відповідальності. Засуджені жінки потребують особливої уваги при застосування карально-виховних засобів впливу, а ефективністю їх виправлення будуть показники зменшення рецидиву злочинів [1].

На погляд видатних науковців, саме особлива роль жінки у суспільстві, що зумовлена її репродуктивними якостями і значенням для збереження та розвитку інституту сім'ї, має обумовлювати специфіку статусу жінки у пенітенціарній системі. Засуджені жінки гостріше, ніж чоловіки, сприймають сам факт ізоляції від суспільства; особливості їхнього психофізіологічної організації обумовлюють підвищену збудливість, вразливість від негативного впливу близького оточення, дратівливість; у жінок частіше, ніж у чоловіків, відбуваються нервово – психологічні зриви, виникають стресові стани (фрустрації, депресії, сум, пригніченість).